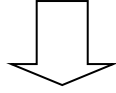

Výrobní kapacita (Qp)

Definice výrobní kapacity:

- maximální objem produkce, které může podnik vyrobit za určité období

je to horní mez, více už nelze (je to maximum, které dokážeme vyrobit)

Časové období může být různé: den, měsíc, rok apod.

Vp = výkon výrobního zařízení za určitý čas (např. stroj vyrobí 20 ks za hodinu)

Tp = doba činnosti výrobního zařízení (např. stroj bude v provozu maximálně 4 000 h. na rok)

Qp = výrobní kapacita

$$Qp = Tp \cdot Vp$$

Tp – doba činnosti výrobního zařízení

Rozeznáváme 3 časové fondy:

a) kalendářní časový fond (např. ve dnech)

b) nominální časový fond (ve dnech, hodinách apod.)

c) využitelný časový fond (ve dnech, hodinách apod.)

Fondy na sebe navazují:

– největší je *kalendářní ČF*,

- *nominální ČF* je nižší (kalendářní ČF – soboty, neděle, svátky, tj. snížený o nepracovní dny),

- *využitelný ČF* je nejnižší (nominální ČF – prostoje)

Využití výrobní kapacity (Kc)

K_c =	Q_s	Skutečně vyrobené množství
	Q_p	Výrobní kapacita

- poměr skutečného objemu výroby (Q_s) a výrobní kapacity (Q_p)

koeficient je od 0 do 1, pokud je vyjádřen v procentech: 0 % až 100 %

Kapacitní rezerva (K_r)

- rozdíl mezi skutečně vyrobeným množstvím a výrobní kapacitou

$$K_r = Q_p - Q_s$$

Koeficient efektivity výkonu (K_c)

$$K_c = K_e \cdot K_i$$

$$K_i = K_c / K_e$$

koeficient časového využití : $K_e = T_s / T_p$

koeficient výkonového využití: $K_i = V_s / V_p$

$$K_c = Q_s / Q_p = T_s / T_p \cdot V_s / V_p = K_e \cdot K_i$$

T_p – maximálně možná doba činnosti výrobního zařízení

T_s – skutečná doba činnosti výrobního zařízení (kolik hodin skutečně pracovalo)

V_p – maximálně možný výkon výrobního zařízení za určitý čas

V_s – skutečný výkon výrobního zařízení za určitý čas (kolik skutečně stroj vyrobil za určitý čas, např. za hodinu)

Příklad 1 (výpočet výrobní kapacity)

V dílně lze vyrobit 10 ks za hodinu ..... $V_p = 10$ ks/h

Kalendářní rok je 365 dní

Nepracovní dny: 40 dnů

Plánované prostoje : 10 % z nepracovních dnů, tj. 4 dny

Předpokládáme dvousměnný provoz po 8 hodinách

Úkol: vypočtete výrobní kapacitu dílny za rok

Řešení:

Nominální ČF: $365 - 40 = 325$ dnů

Využitelný ČF: $325 - 4 = 321$ dnů

Využitelný ČF v hodinách: $321 \cdot 2 \cdot 8 = 5\,136$ hodin (**T_p**)
(dvousměnný provoz po 8 hodinách)

Výrobní kapacita: $Q_p = T_p \cdot V_p = 5\,136 \text{ h} \cdot 10 \text{ ks/h} = 51\,360 \text{ ks}$

Využitelná výrobní kapacita činí 51 360 ks (za rok lze v dílně vyrobit 51 360 ks).

Příklad 2

Kalendářní ČF činí 365 dní, nepracovní dny činí 100 dnů, plánované prostoje činí 240 h., stroj vyrobí maximálně 20 ks/h. Skutečná výroba činila 60 000 ks, na stroji se pracovalo skutečně 3 000 h. Předpokládáme 2směnný provoz po 8 hodinách.

Úkol: vypočtete:

- a) výrobní kapacitu stroje (Q_p)
- b) koeficient využití výrobní kapacity stroje (K_c)
- c) kapacitní rezervu (K_r)
- d) koeficient časového využití (K_e)

e) koeficient výkonového využití (K_i)

Řešení:

ad a) výrobní kapacita stroje (Q_p)

$$\text{Nominální ČF} = 365 - 100 = 265 \text{ dnů}$$

Nominální ČF v hodinách = $265 \text{ dnů} \cdot 8 \cdot 2 = 4\,240 \text{ h.}$ (2 směny po 8 hodinách)

Využitelný ČF: $4240 - 240 = 4\,000 \text{ hodin}$ (T_p), $V_p = 20 \text{ ks/h.}$

$$Q_p = T_p \cdot V_p = 4000 \text{ h} \cdot 20 \text{ ks/h} = 80\,000 \text{ ks}$$

Výrobní kapacita činí 80 000 ks za rok

ad b) koeficient využití výrobní kapacity stroje (K_c)

$$K_c = O_s/Q_p = 60\,000/80\,000 = 0,75 \cdot 100 \% = 75 \%$$

Stroj je využit na 75 %.

ad c) kapacitní rezerva (K_r)

$$K_r = Q_p - Q_s = 80\,000 \text{ ks} - 60\,000 \text{ ks} = 20\,000 \text{ ks}$$

Mohli bychom ještě vyrobit 20 000 ks (kapacitní rezerva)

ad d) koeficient časového využití (K_e)

$$K_e = 3000/4000 = 0,75 \cdot 100 \% = 75 \%$$

Čas k výrobě je využit ze 75 %

ad e) koeficient výkonového využití (K_i)

$K_i = 20 \text{ ks}/20 \text{ ks}(\%) = 1 \cdot 100 \%$ (plánovaný výkon stroje za hodinu a skutečný výkon za hodinu je stejný, tj. je využit na 100 %)

